

ระบบธนาคารหน่วยกิตและการเทียบโอน

โดย

นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย

ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สาระสำคัญ

- วัตถุประสงค์ของการจัดการประชุม
- กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- นิยามศัพท์
- การจัดการศึกษาระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank)
- ความเชื่อมโยงกับระบบคุณวุฒิ
- หลักเกณฑ์การเทียบโอน (หลักเกณฑ์ฯ ปี 45)
- ประโยชน์ของการเทียบโอน

วัตถุประสงค์ของการจัดประชุม

1. เพื่อดำเนินการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ให้สอดคล้องตามหลักการของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และประเด็นยุทธศาสตร์ตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี
2. เพื่อส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาระบบการเทียบโอนประสบการณ์ให้กว้างขวางและมีมาตรฐานยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank)

พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

มาตรา 15 ได้กำหนดการจัดการศึกษาสามรูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกัน

แผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การสมานรอยต่อระหว่างการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา
และอุดมศึกษา

ยุทธศาสตร์ย่อยที่ 1.3 : ผู้จบอาชีวศึกษาและกำลังทำงานได้รับโอกาสเข้าศึกษาได้
ด้วยความยืดหยุ่นโดยสถาบันอุดมศึกษาปรับหลักสูตรให้
รองรับการเข้าศึกษาได้ตลอดเวลา และมีการสะสม
หน่วยกิตในรูปแบบของธนาคารหน่วยกิต
(Credit Bank)

นียมศัพท์

1. การศึกษาในระบบ

กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2. การศึกษานอกระบบ

มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

นียมศัพท์

3. การศึกษาตามอัธยาศัย

- ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่นๆ

Credit bank

● เจตนารมณ์

การจัดการศึกษาระบบธนาคารหน่วยกิตในระดับอุดมศึกษา มีเจตนารมณ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (life long learning) สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสและปรับวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้ผู้ที่ต้องการมีความรู้สามารถเข้าเรียนได้ ผู้เรียนที่ออกจากระบบมหาวิทยาลัยไปแล้ว สามารถเข้ามาเรียนใหม่ได้ตลอดเวลา โดยลดข้อจำกัดบางประการ เช่น ต้องลงทะเบียนเรียนใหม่ การไม่จำกัดอายุของผู้เข้าเรียน สร้างวัฒนธรรมใหม่ให้มหาวิทยาลัย
ไม่เน้นเรื่องการให้ปริญญา

Credit bank

หมายถึง

- การจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาที่ให้ผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนที่ได้รับจากการศึกษาในระบบ และผลการเรียนที่ได้จากการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และจากประสบการณ์ของบุคคล มาเก็บสะสมไว้ในธนาคารหน่วยกิตของสถาบันอุดมศึกษา

เพื่อรับประกาศนียบัตร วุฒิบัตร สัมฤทธิบัตร อนุปริญญาหรือปริญญาตรี ตามหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา โดยไม่จำกัดอายุของผู้เรียน คุณวุฒิผู้เรียน ระยะเวลาในการสะสมหน่วยกิต และระยะเวลาในการเรียน

Credit bank

- **สาระสำคัญ**

คือการเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยกำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นตามความต้องการ ผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนรู้มาสะสมไว้ในสถาบันอุดมศึกษาได้ ให้ความสำคัญกับการศึกษาแก่ผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน อันเป็นการสร้างศักยภาพการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพหรือเพื่อให้ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกกลุ่มสามารถเข้าศึกษาโดยไม่มีเงื่อนไขของคุณสมบัติผู้เรียน คุณวุฒิหรือระยะเวลาในการเรียน สามารถสะสมผลการเรียนได้จากการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และจากประสบการณ์

โดยใช้ หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเข้าสู่การศึกษาในระบบ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนาระบบการประเมินที่มีคุณภาพและมาตรฐาน มีการดำเนินงานอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้

Credit bank

วัตถุประสงค์

1.1 เพิ่มโอกาสในการศึกษาตลอดชีวิตให้แก่ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง โดยการศึกษา อบรม ทั้งในรายวิชา หลักสูตรระยะสั้น และหลักสูตรระยะยาว โดยไม่จำกัดระยะเวลาและให้สามารถสะสมหน่วยกิตเพื่อการศึกษาในระดับ

1.2 เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากการศึกษา อบรม ทั้งจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบการศึกษาตามอัธยาศัย และจากประสบการณ์การเรียนรู้ มาสะสมเพื่อให้ผู้เรียนได้รับคุณวุฒิในระดับและสาขาวิชา ที่ได้สะสมผลการเรียนรู้ไว้

ระดับคุณวุฒิ	กลไกการเชื่อมโยง/การเพิ่มเติม	ประสบการณ์ในการทำงาน	ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามระดับคุณวุฒิการศึกษา
ระดับ 9	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 10px auto; width: 80%;"> <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 45%;"> <ul style="list-style-type: none"> • การทดสอบวัดและประเมินผล • การเทียบโอนประสบการณ์จากงานการสะสมหน่วยการเรียนรู้เพื่อการยกระดับคุณวุฒิ (Credit bank) </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 45%;"> <ul style="list-style-type: none"> • การศึกษาความรู้เพิ่มเติม จากการศึกษาในระบบนอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย • การฝึกฝนและปฏิบัติจริงจากการทำงานเพื่อเพิ่มทักษะฝีมือและความชำนาญ ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ </div> </div> </div>		ปริญญาเอก
ระดับ 8			ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง
ระดับ 7			ปริญญาโท
ระดับ 6			ประกาศนียบัตรบัณฑิต
ระดับ 5			ปริญญาตรี
ระดับ 4			อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
ระดับ 3			ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
ระดับ 2			มัธยมศึกษาตอนปลาย
ระดับ 1			มัธยมศึกษาตอนต้น
ที่มา : โครงสร้างกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ : สภาการศึกษา			

โครงสร้างและองค์ประกอบ TQF

1. ระดับคุณวุฒิ (levels of qualifications)
2. การเรียนรู้ (domains of learning) ของคุณวุฒิประเทศไทย
3. มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิ (learning outcomes)
4. ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละคุณวุฒิ
5. จำนวนหน่วยกิตในหลักสูตรและระยะเวลาในการศึกษา
6. การกำหนดชื่อคุณวุฒิ
7. การเทียบโอนความรู้หรือประสบการณ์

กลไกความเชื่อมโยง

- ความเชื่อมโยงของผลการเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษา และสมรรถนะในการปฏิบัติ ต้องมีระบบและกลไกในการเข้าสู่ระดับคุณวุฒิที่มีความยืดหยุ่นหลายหลาย เพื่อให้บุคคลที่มีประสบการณ์หรือสมรรถนะจากการปฏิบัติงานสามารถเทียบโอนหรือเติมเต็มเพื่อให้ได้การรับรองตามคุณวุฒินั้น ๆ

หลักเกณฑ์การเทียบโอน (เกณฑ์ฯ 45)

- หลักเกณฑ์การเทียบวิชาเรียนและ โอนหน่วยกิตระหว่างการศึกษาในระบบ
- หลักเกณฑ์การเทียบโอนความรู้และการให้หน่วยกิตจากการศึกษานอกระบบและ/หรือการศึกษาตามอัธยาศัยเข้าสู่การศึกษาในระบบ

ในระบบ คู่ในระบบ

ระดับปริญญาตรี

1. รายวิชา ที่เปิดสอนใน ม. /หน่วยงานที่มีอำนาจตาม กม รับรอง
2. เนื้อหาสาระครอบคลุมไม่น้อยกว่า 3 ใน 4
3. รายวิชานั้น ต้องสอนได้ไม่ต่ำกว่า ระดับ C ขึ้นไป หรือ 2.00
4. เทียบได้ไม่เกิน 3 ใน 4 ของจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตร

ในระบบ คู่ในระบบ

ระดับปริญญาตรี (ต่อ)

5. รายวิชาหรือกลุ่มวิชาที่เทียบโอนจากต่างสถาบันอุดมศึกษาจะไม่นำมาคำนวณ
แต้มระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม
6. ต้องอยู่ในสถานศึกษาที่รับโอนอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา
7. ในกรณีหลักสูตรใหม่ให้เทียบได้ไม่เกินชั้นปีและภาคที่มีนักศึกษาอยู่

ในระบบ คู่ในระบบ

บัณฑิตศึกษา

- รายวิชา ที่เปิดสอนใน ม. /หน่วยงานที่มีอำนาจตาม กม รับรอง
- เนื้อหาสาระครอบคลุมไม่น้อยกว่า 3 ใน 4
- รายวิชานั้น ต้องสอนได้ไม่ต่ำกว่า ระดับ B ขึ้นไป หรือ 3.00 หรือ S
- เทียบได้ไม่เกิน 1 ใน 3 ของจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตร

ในระบบ คู่ในระบบ

บัณฑิตศึกษา (ต่อ)

- (6) รายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาที่เทียบโอนจากต่างสถาบันอุดมศึกษา จะไม่นำมา
คำนวณแต้มระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม
- (7) ใช้เวลาศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาที่รับโอนอย่างน้อยหนึ่งปีการศึกษา และ
ลงทะเบียนเรียนรายวิชาหรือวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรที่เข้าศึกษาไม่น้อยกว่า
12 หน่วยกิต
- (8) กรณีหลักสูตรใหม่จะเทียบโอนนักศึกษาเข้าศึกษาได้ไม่เกินกว่าชั้นปีและภาค
การศึกษาที่มีนักศึกษาเรียนอยู่ตามหลักสูตร

จากนอกระบบและ/หรือการศึกษาตามอัธยาศัย

เข้าสู่การศึกษาในระบบ

- (1) การเทียบความรู้จะเทียบเป็นรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาตามหลักสูตรและระดับการศึกษาที่เปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษาผู้ที่ขอเทียบโอนต้องการ
- (2) วิธีการประเมิน เกณฑ์การตัดสินของการประเมิน ให้เป็นไปตามสถาบันอุดมศึกษากำหนด โดยต้องผ่านการให้ความเห็นชอบ จากสภาสถาบันอุดมศึกษา

จากนอกระบบและ/หรือการศึกษาตามอัธยาศัย

เข้าสู่การศึกษาในระบบ

- (3) ผลการประเมินต้องเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับคะแนนตัวอักษร C หรือแต้มระดับคะแนน 2.00 หรือเทียบเท่า สำหรับระดับปริญญาตรี และไม่ต่ำกว่าระดับคะแนนตัวอักษร B หรือแต้มระดับคะแนน 3.00 หรือเทียบเท่า สำหรับระดับบัณฑิตศึกษา
- (4) การบันทึกผลการเรียนให้บันทึกตามวิธีการประเมิน

จากนอกระบบและ/หรือการศึกษาตามอัธยาศัย

เข้าสู่การศึกษาในระบบ

- (5) การเทียบให้หน่วยกิตได้รวมกันไม่เกิน 3 ใน 4 ของจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตรระดับปริญญาตรี

สำหรับระดับบัณฑิตศึกษาจำนวนหน่วยกิตที่เทียบโอนได้ให้สถาบันอุดมศึกษา กำหนดตามความเหมาะสม โดยให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร โดยความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา

- (6) นักศึกษาต้องใช้เวลาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอย่างน้อย 1 ปีการศึกษาสำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรี สำหรับหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษาให้สถาบันอุดมศึกษา กำหนดตามความเหมาะสม โดยให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรโดยความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา

วิธีการประเมินผลการเรียนรู้

- วิธีการประเมินผลการเรียนรู้จากการศึกษนอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด เช่น
- การสอบมาตรฐาน (credit from standard tests : CS)
- การสอบที่ไม่ใช่การสอบมาตรฐาน (credit from non standard tests) หรือ (credit from exam : CE)
- หน่วยกิตที่ได้จากการประเมิน/อบรมจากหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา (credit from training : CT)
- หน่วยกิตที่ได้จากแฟ้มสะสมงาน (credit from portfolio : CP)

ประโยชน์ของการเทียบโอน

- ไม่ต้องเสียเวลาในการเรียนสิ่งที่ตนเองมีความรู้แล้วประหยัดเวลา ทรัพยากร
- ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
- วางแผนเส้นทางการศึกษาด้วยตนเอง
- สามารถเชื่อมโยงเข้าสู่ระบบคุณวุฒิอย่างเป็นระบบมีมาตรฐาน

THANK YOU...